

**Завдання четвертого етапу
XXIV Міжнародного конкурсу з української мови імені Петра Яцика**

3 клас

1. Вигадайте фантастичну (пригодницьку) історію, яка могла б трапитися з вами, з вашими друзями чи домашніми тваринками. Напишіть про це текст (6–8 речень).

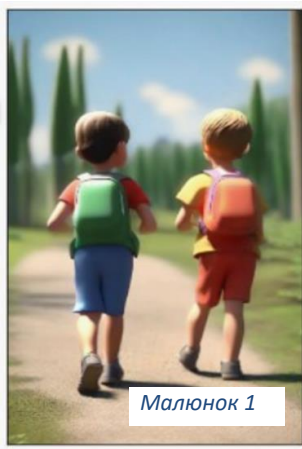
2. Доповніть речення та запишіть. Знайдіть усі іменники та визначте їх рід і число.

Першими навесні _____ і _____. Це _____ піднімає настрій _____ і _____.

3. Розташуйте всі слова в алфавітному порядку. Знайдіть серед них ті, у яких допущені помилки, і запишіть їх правильно. Виділіть закінчення в усіх словах.

Менший, св'ято, яблунці, морквяний, волинський, нікопольський, барабанщик, катаєця, сер'йозний, вірь, волоссячко, будиночки.

4. Придумайте до кожного малюнка правило здорового способу життя.

**Завдання четвертого етапу
XXIV Міжнародного конкурсу з української мови імені Петра Яцика**

4 клас

1. Кажуть, є те, що ви можете віддати, а воно все одно з вами залишається. Це посмішка й подяка. З ким би ви поділилися ними сьогодні? Напишіть про це 10–12 речень.

2. Перепишіть текст, уставляючи, де треба, пропущені літери, добираючи влучні слова. Підкресліть в останньому реченні головні й другорядні члени. Визначте частини мови всіх слів третього речення.

1. Уран...ці до будинку підл...тіла (група, згряя, гурт) _____ горобців. 2. Вони сіли на куці і голосно (щебетали, співали, цвірінькали) _____. 3. Потім (побачили, угледіли, зауважили) _____ під вікном дер...в...яну годівничку. 4. Птахи (спурхнули, знялися, злетіли) _____ з куца й мерц...й туди. 5. Тепер (птахи, горобці, пернаті друзі) _____ навідуються до нас щод...ня.

3. Поясніть значення кожного фразеологізму 1–2 словами. Складіть діалог між друзями (4 репліки), використайте 2 фразеологізми.

Душа в душу, плечем до плеча, серце обірвалося, як по маслу, закотити рукава, горобцеві по коліно.

4. Придумайте до кожного малюнка правило здорового способу життя

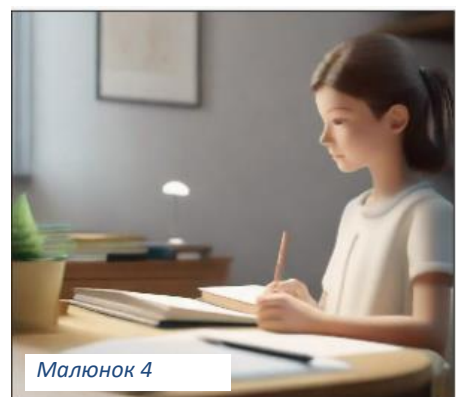
Малюнок 1

Малюнок 2

Малюнок 3

Малюнок 4

**Завдання четвертого етапу
XXIV Міжнародного конкурсу з української мови імені Петра Яцика**

5 клас

1. Українська письменниця Леся Вороніна в одному із творів устами свого героя запитала: «Ви помічали, що зазвичай люди бувають страшенно неуважні?» Напишіть у формі есе (до 1 сторінки), чи важливо бути уважними?

2. Перепишіть текст, добираючи правильні слова. Уставте пропущені / оберіть потрібні літери. В останньому реченні визначте, до якої частини мови належить кожне слово.

С...огодні дощова / дощовита погода і вітровий / вітряний млин зовсім не крутить...ся. Дощова / дощовита вода (з, с)падає краплями з крил вітряка. Незабаром почнеться сніжна / снігова з...ма. Діти мірошника витягнуть сан...чата й гратимуться на сніжній / сніговій гір...і. Їхній дружний / дружній сміх лунає...ме на подвір...ї.

3. Перепишіть речення та ускладніть кожне з них звертанням і вставним словом.

Ви не повірите, яка цікава історія трапилася вчора в моєму садку!

«Я знайшов нову книгу в бібліотеці!» – сказав Петрик.

Ось вам чудовий подарунок – новий пазл.

Брату подобається грати у футбол, а сестричці це не до смаку.

«Ми зрозуміли новий матеріал і готові до нових завдань!» – гукнув учень.

4. Запишіть 6 правил відвідування зоопарку й перебування поряд із вольєрами тварин, яких ви бачите на малюнках, увівши однорідні члени речення до кожного із правил.

Завдання четвертого етапу
XXIV Міжнародного конкурсу з української мови імені Петра Яцика

6 клас

1. «Веселі, дотепні люди дуже, по-моєму, потрібні для життя ...» – колись написав Всеволод Нестайко. Поділіться історією з власного досвіду, яка б могла підтвердити чи заперечити слова письменника (1–1,5 сторінки).

2. Перепишіть текст, замінюючи виділені слова українськими відповідниками. Уставте пропущені / оберіть потрібні літери. Ускладніть одне з речень звертанням (на вибір). У другому реченні визначіть головні та другорядні члени речення.

*1. Ми грали на нашому улюбленому **стадіоні**, оточеному зеленими деревами.
2. С...гнали **рефері** викл...кали різні **емоції** (у, в) гравців, **енергія** ма...чу досягла максимуму. 3. Ти знаєш, **голкіпери** обох команд були на висоті, бо відбили кілька **потенційних голів супротивників**. 4. Під час гри **форварди** дотримувалися **стратегії**, щоб покращити влучніс...ть ударів. 5. (З, із) кожною мит...ю гра ставала (в, у)се більш інтригуючою.*

3. Узгодьте числівники з іменниками, використайте, де можливо, збірні числівники.

ЗРАЗОК: 5 (учень) – п'ять учнів – п'ятеро учнів.

2 (громадянин), 3 (студентка), 4 (львів'янин), 3 (директор), 2 (око), 4 (плече), 3 (селянин), 2 (дуб), 4 (паркан).

4. Наведіть до кожного з поданих слів спочатку 2 приклади словотворення, а потім 2 – словозміни.

Мішок, дорога, сестричка, дарувати, три, лісовий.

Завдання четвертого етапу
XXIV Міжнародного конкурсу з української мови імені Петра Яцика

7 клас

1. У повісті Івана Франка «Захар Беркут» головний герой говорить: «Чим ми побідили? Чи нашим оружжям тільки? Ні. Чи нашою хитрістю тільки? Ні. Ми побідили нашим громадським ладом, нашою згодою і дружністю. Уважайте добре на се! Доки будете жити в громадським порядку, дружно держатися купи, незламно стояти всі за одного, а один за всіх, доти ніяка ворожа сила не побідить вас». Наскільки важливі ці слова для нас, українців, сьогодні? Напишіть власні роздуми (1–1,5 сторінки).

2. Перепишіть текст, замінюючи числівники словами та узгоджуючи їх з іменниками. Дробовий числівник разом з іменником провідмініайте.

Будильник спортивної школи задзвенів о 6:25. У цей час команда з 80 (атлет) вже готувалася до ранкового тренування. 1/3 (вправа) на розминку були виконані з точністю. 4 (кілометр) пробігу та 50 (оберти) обруча допомогли підготуватися до змагань о 16:45. Кожен 5 (спортсмен) показав гарні результати, що стануть пупівкою для відбору на Олімпіаду в 2024 (рік).

3. Запишіть подані слова правильно та доберіть до них прикметники, утворивши словосполучення. Складіть речення з виділеними словами, замінивши їх українськими відповідниками.

Пі(ц,ци)а, е(м,мм)іграція, і(л,лл)юзія, ж(у,ю)рі, кав(',...)яр, ві(л,лл)а, спаге(т,тт)і, Ахі(л,лл)ес, деб(',...)ют, м(',...)юзикл.

4. Перепишіть речення та ускладніть їх однорідними членами (1 речення – підметами, 2 – присудками, 3 – означеннями, 4 – додатками, 5 – обставинами) та звертаннями.

1. Сміх покращує твоє самопочуття. 2. Учися розрізняти свої емоції. 3. Звертаймося по допомогу до перевірених людей. 4. Час від часу дозволяй собі улюблені смаколики. 5. Вправи для ментального здоров'я роби завжди.

5. Запишіть слова за допомогою фонетичної транскрипції. Вкажіть, скільки букв і звуків у кожному слові.

Рюкзак, смієшся, Вінниччина, розпроцаються.

**Завдання четвертого етапу
XXIV Міжнародного конкурсу з української мови імені Петра Яцика**

8 клас

1. Змоделюйте / придумайте чи згадайте невеличку історію, як уміння бути вдячним / ою змінило життя людини (1,5 сторінки).

2. Від наголошення слова може змінитися його лексичне значення. Поставте наголоси в словах. Складіть 4 речення з виділеними словами, використовуючи усі головні й другорядні члени речення.

Вигода, вигода; запал, запал; деревина, деревина; шкода, шкода.

3. Перепишіть речення, виправте орфографічні помилки, розставте розділові знаки. Виконайте синтаксичний розбір третього речення (підкресліть члени речення, дайте його повну характеристику).

1. Пролетів останній найкорочий місяць зими лютий. 2. Сонце намагалося виглянути із-за густої завіси хмар надаючи природі частку сподівань на не відоме весняне пробудження. 3. Деревина обтяжині важким сніговим одягом та льодяні скульптури з гілок іскрилися срібним блиском створюючи картину спокою і чарівності. 4. Природа ще ледь прокидалася від зимового сну але уже вічувалася таємнича атмосфера змін.

4. Запишіть кількісні числівники словами, узгодивши їх з іменниками, і провідмінійте словосполучення.

4/5 (місто); 786 (студент); 43 (сторінка).

5. Утворіть словосполучення, вибираючи з дужок потрібне за змістом слово.

Екзаменаційний (білет, квиток), банківський (білет, квиток), проїзний (білет, квиток), вхідний (білет, квиток), (винятковий, виключний) випадок, (виняткові, виключні) обставини, (вірний, надійний, правильний) спосіб, (вірний, надійний, правильний) переклад, (здібний, здатний) рухатися, (здібний, здатний) музикант.

Завдання четвертого етапу
XXIV Міжнародного конкурсу з української мови імені Петра Яцика

9 клас

1. Дехто стверджує, що соціальні медіа роблять сучасну молодь самозакоханою та байдужою. Доведіть чи спростуйте цю думку, наведіть приклади з власного досвіду (до 2 сторінок).

2. Розкрийте лексичне значення слів, зважаючи на їх правопис. Із двома парами на вибір складіть речення.

«Кобзар» – кобзар, Чумацький Шлях – битий шлях, Троїстий союз – троїсті музики, Центральна рада – центральна вулиця, Золоті ворота – золоті руки, магазин «Манго» – манго, гарний макінтош – Макінтош, робінзон – Робінзон, відчайдушний запорожець – Запорожець, полтавка – Наталка Полтавка.

3. Перепишіть текст, уставляючи потрібні за змістом слова. Розставте розділові знаки в реченнях та виправте орфографічні помилки. Виконайте синтаксичний розбір п'ятого речення (підкресліть члени речення, дайте загальну характеристику, накресліть схему).

1. _____ краєвиди над Дніпром полонили серце художника поета тут мріяв побудувати хату одружитися й прожити останні роки життя. 2. А вийшло знайшов останній притулок. 3. _____ чернечу гору народ перейменував на Тарасову. 4. _____ чоловік Іван Ядловський впродовж 50 років присвятив себе справі догляду за могилою Тараса. 5. У невеличкій хатиньці побудованій за ескізами Шевченка відкрито перший музей поета тут і жив Ядловський _____ сторож. 6. _____ не зважаючи на погоду й ставлення офіційної влади до поета приводив до ладу могили зустрічав відвідувачів.

4. Поставте іменники у форму кличного відмінка.

Товариш, сторож, Кравець, швець, Лука Ілліч, директор Пилип Сидорович Капуста, Львів, син, Дніпро, школяр, шахтар, кінь.

5. Упізнайте, який національний одяг зображено на світлині. Складіть із кожним по 1 словосполученню з підрядним зв'язком – керування.

Малюнок 1

Малюнок 2

Малюнок 3

Малюнок 4

Завдання четвертого етапу
XXIV Міжнародного конкурсу з української мови імені Петра Яцика

10 клас

1. У поемі «Євшан-зілля» Микола Вороний, звертаючись до українців, питає:

*Де ж того євшану взяти,
Того зілля-привороту,
Що на певний шлях направить,
Шлях у край свій повороту?!*

Поміркуйте, що болить авторові, коли він звертається до співвітчизників, та дайте аргументовану відповідь на його питання у формі твору-роздуму (до 2 сторінок).

2. Поясніть значення слова «флешмоб», доберіть до нього український відповідник. Складіть речення з різними видами зв'язку, використовуючи слово «флешмоб» чи його синонім. Зробіть синтаксичний розбір речення (підкресліть члени речення, дайте загальну характеристику, накресліть схему).

3. Відредагуйте текст, створений за допомогою ШІ. Надайте йому ознак епістолярного стилю, використовуючи 1 звертання, 2 вставних слова та доречно вживаючи 3 будь-які фразеологізми.

Моя школа знаходиться далеко від мого будинку, але вона близько до центру міста. У моїй школі 1200 учнів, і всі ми носимо форму. Школа виглядає старою, але всередині гарна. Тут багато класних кімнат і великий спортзал. Я люблю спортзал. Бібліотека маленька, але книжок багато. Я багато читаю, тому це добре. Їжу в їдальні завжди їм з апетитом. Зазвичай я йду обідати до їдальні з друзями. Я із задоволенням ходжу в школу, хоч і багато працюю, але я щасливий.

4. Перепишіть слова, прибираючи скісну риску. Затранскрибуйте виділені слова.

Народно / державний, нахабно / дурний, умовно / кон'юнктурний, криво / духий, внутришньо / атомний, холодно / духий, кисло / молочний, буино / листий, сам / городський, старо / світський, світо / глядний, привабливо / безсилий, скитсько / еллінський, івано / франківець, відважно / рішучий, військово / полонений, важко / поранений, греко / католицький, кримсько / татарський, народно / поетичний.

5. Розподіліть слова із хмари в 3 колонки за місцем наголосу.

Завдання четвертого етапу
XXIV Міжнародного конкурсу з української мови імені Петра Яцика

11 клас

**1. Любов к Отчизні де героїть,
Там сила вража не устоїть,
Там груди сильніша од гармат ...**

Ці слова написані Іваном Котляревським в поемі «Енеїда» близько двохсот років тому. Напишіть, як перегукуються вони із сьогоденням (до 2 сторінок).

2. Перепишіть речення, розставивши розділові знаки. Зробіть синтаксичний розбір третього речення (підкресліть члени речення, дайте загальну характеристику всій конструкції та побудуйте схему речення).

1. Відоме місце в Україні острів Хортиця цитадель запорізьких козаків. 2. Відвідувачів тут зачарує все природна краса і славне військове минуле і цікаві експонати краєзнавчого музею занурює в історичну епоху добу Гетьманщини. 3. Від міста козацького укріпленого донині не залишилося жодних слідів на його місці відтворено історико-культурний комплекс «Запорозька Січ» що дає змогу побачити яким воно було за часів існування козацького поселення. 4. Комплекс складається з дерев'яної фортеці з валами і сторожовими вежами усередині фортеці є курені де за географічними ознаками оселилися козаки хто звідки родом.

3. Відредагуйте словосполучення.

По нашій ініціативі, по моїй вині, великий по обсягу, зупинка по вимозі, викликати по адресі, по всякому поведі, по мірі того як, ательє по обслуговуванню, по фінансовій не спроможності, по закінченню коледжу, по сторонах дороги, прийшлося по смаку, саме по собі зрозуміло, робота не по силам, служба по прийому, по своїй недбалості.

4. Запишіть подані слова разом, через дефіс, окремо. Уведіть кожне з виділених слів у речення в складі фразеологізмів.

*В / слід, вряди / годи, зроду / віку, без / вісти, де / не / де, до / купи, за / одно, в / край, на / ходу, в / далечінь, по / двоє, по / четверте, по / сусідськи, **на / сполох**, на / показ, кінець / кінцем, до / побачення, уві / сні, по / польськи, до / пари, **на / скрізь**, на / бігу, по / братньому, рік / у / рік.*

5. Поясніть значення паронімів, увівши їх до складу словосполучень.
ЗРАЗОК: водний ресурс – водяне птаство.

Чисельний – численний – числовий, робітничий – роботячий – робочий.

Завдання четвертого етапу
XXIV Міжнародного конкурсу з української мови імені Петра Яцика

Заклади професійної (професійно-технічної) освіти

1. Олесь Гончар писав: «Мова – це доля нашого народу, і вона залежить від того, як ревно ми всі плекатимемо її». Напишіть про те, наскільки сьогодні, в умовах війни, українці розуміють важливість рідного слова (2–2,5 сторінки).

2. Розподіліть іменники за родами в стовпчики, окремо виділіть ті, які мають паралельні форми роду. Складіть речення з різними видами зв'язку, використавши будь-які два слова, і виконайте синтаксичний розбір (підкресліть члени речення, дайте загальну характеристику реченню та побудуйте схему).

Абрикос, дріль, африкат, банкнота, толь, вольєр, жирафа, гастроль, зал, тюль, клавіша, манжет, фенхель, мозоль, оазис, каніфоль, продаж, бешамель, плацкарт, степінь, птах, спазм, парасоля, кахель, пропис, скрижаль, бридж, аерозоль, папороць, нехвороць, верф, гуаш.

3. Напишіть тлумачення іншомовних слів для дитячої енциклопедії (6–8 років). До кожного пояснення складіть по 1 реченню, зрозумілому для дітей вказаного віку.

Фейки, інсайдер, пілатес, індіферентність, лаунж, репродукція, дистиляція, віза.

4. Відредагуйте словосполучення.

Морська качка (розхитування), мутна вода, нехтувати обов'язками, оточуючі люди, міська казна, качан капусти, латвійська мова, доля істини, долька мандарина, у силу обставин, горять щоки, жестяний цех, бути на виду, майський жук, щось мерещиться, ліки від застуди.

5. Запишіть слова, розкриваючи дужки.

Хреще(н, нн)ий, свяще(н, нн)ий, блаже(н, нн)ий, божестве(н, нн)ий, скаже(н, нн)ий, довгожда(н, нн)ий, навіже(н, нн)ий, студе(н, нн)ий.

Завдання четвертого етапу
XXIV Міжнародного конкурсу з української мови імені Петра Яцика

Заклади фахової передвищої освіти

1. Є два різні погляди на сумніви.

«Сумніви – це ніби хвороба. Вони вражають розум, змушують не довіряти іншим і навіть собі самому».

«Сумніви – це найдорожче, що у вас є, оскільки колись сумнів допоможе вам відкрити істину. Не дозволяйте вмирати своїм сумнівам».

Висловіть власну думку щодо сумнівів з аргументами та прикладами (2–2,5 сторінки).

2. Побудуйте зв'язний текст для сайту свого закладу про активний відпочинок із поданих речень (форми слів можна змінювати). Усі речення повинні бути складними (ССР, СПР, БСР). У кожному з речень (на вибір) використайте одне з ускладнень: однорідні члени, відокремлені члени (додаток, означення, обставина, прикладка), порівняльний зворот.

Синіють гори. Починається день. Туристи збираються. Гірський водоспад. Незвичайні кадри. Спогади залишилися.

3. Відредагуйте словосполучення.

Підвести підсумки, підняти питання, підписний індекс, попереджати помилки, робочий гуртожиток, срочна служба, творчий підйом, у кінцевому рахунку, штатський одяг, центробіжні сили, обставити квартиру, корінні зуби.

4. Поясніть значення фразеологізмів, укажіть джерела походження.

Капустяна голова, брати в шори, надягати машкару, вбитися в колодочки, лепта вдовиці, знову за рибу гроші, як торішні бублики, скорчити Лазаря, сіль землі, хоч свічки ліпи, золоте руно, осідлати Пегаса.

5. Запишіть правильно слова, прибираючи скісну риску. Поясніть значення виділених слів.

Сірчано / кислий, кислотно / лужний, поп / арт, мюзик / хол, прес / центр, суші / бар, вольт / секунда, англо / канадець, греко / католик, плодо / овочевий, плодово / ягідний, скло / кераміка, чверть / фінал, пів / місяця, пост / фактум, ікс / промені.

Завдання четвертого етапу
XXIV Міжнародного конкурсу з української мови імені Петра Яцика

Заклади вищої освіти

1. Іван Котляревський в «Енеїді» зображує війну в описі храму бога дволикого Януса:

*Війна в кровавих ризах тут.
За нею рани, смерть, увіччя,
Безбожність і безчоловіччя
Хвіст мантиї її несуть.*

Напишіть власні роздуми (2–2,5 сторінки) про те, як зберегти людяність під час війни, яка дегуманізує суспільство. Що вам допомагає тримати рівновагу у важкий час боротьби нашої держави проти російської навали?

2. Відредагуйте речення, яке містить рекомендації від Укргідрометцентру.

Фахівці призивають дотримуватись основних рекомендацій у процесі сильного вітру: усі вікна будинків наглухо закрити, прибрати з балконів і лоджій предмети, які можуть випорснути назовні; на вулиці триматися подалі від рекламних об'яв, ліній електроенергії, дерев; у разі дуже сильного вітру сховатися у найближчому приміщенні або природному схроні; уникати перебування поблизу великих дерев, особливо тополів, а також не паркуватися поруч із ними автотранспорту.

3. Перепишіть, розставляючи розділові знаки. Зробіть синтаксичний розбір третього речення (підкресліть члени речення, дайте загальну характеристику всій конструкції та побудуйте схему речення).

1. Байдужість це не початок а кінець. 2. Вона завжди є поплічницею ворога бо сприяє агресору але ніколи жертві чий біль лише посилюється коли жертва відчувається всіма забутою. 3. Політичний в'язень у тюремній камері голодні діти бездомні вигнанці це біль і не перейнятися їхніми долями не полегшити їхню самотність вселивши в них іскру надії це все одно що викреслити їх із людської пам'яті. 4. А відмовивши їм у належності до людства ми відмовляємо в належності до людства самим собі.

4. Поясніть значення діалектних слів. Складіть словосполучення з кожним із них.

Маржина, криسانی, лудіння, ночви, файний, колиба, плай, гачі.

5. Напишіть п'ять рекомендацій викладачам, як можна зацікавити студента під час онлайн-навчання (уведіть доречні вставні конструкції).